

2017. aasta inglise keele riigieksamist

Kristel Kriisa
inglise keele peaspetsialist

1. Inglise keele riigieksami eesmärgid ja põhiandmed

Tulenevalt haridusministri 15. detsembri 2015. a määrusest nr 54 olid 2017. aasta kevadel gümnaasiumi riigieksamite eesmärgid järgmised:

- 1) anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse;
- 2) selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud;
- 3) anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- 4) toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 5) teha otsus õpilase gümnaasiumi lõpetamise kohta;
- 6) siduda järjestikuste haridustasemete õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamiseks.

Inglise keele riigieksam sisaldas B1- ja B2-tasemel ülesandeid ning hindas võõrkeeelaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine) kaudu. Riigieksam koosnes seega kirjalikust osast (kirjutamine, kuulamine, lugemine) ja suulisest osast (rääkimine).

Tabel 1. 2017. a inglise keele riigieksami ülesehitus

Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus	Maksimumpunktid
Kirjutamine	2	2	90 min	25
Kuulamine	5	40	40 min	25
Lugemine	7	60	90 min	30
Suuline osa	2	2	15 min	20

Õpilastel oli võimalik saada inglise keele riigieksamil maksimaalselt 100 punkti. Eksaminandid, kelle tulemus oli 75–100 punkti, saavutasid B2-taseme. Need õpilased, kelle tulemus jäi 50 ja 74 punkti vahele, saavutasid B1-taseme. Alla 50 punkti saanud õpilastel jäi keeletase saavutamata.

2. Üldandmed eksamil osalenute ja tulemuste kohta

2017. aasta inglise keele riigieksamil osales kokku 6516 eksaminandi, nendest põhieksamil 6479 ja lisaeksamil 37. Analüüs on koostatud põhieksami tulemuste põhjal. Inglise keele riigieksami keskmine tulemus oli 70,0 punkti, kõrgeim tulemus 100 punkti ja madalaim 4 punkti. Standardhälve, mis näitab tüüpilist erinevust üldisest keskmisest, oli 21,5.

Tabel 2. Inglise keele riigieksami üldine statistika 2009–2017

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eksaminandide hulk	8965	8348	7874	7105	6527	7695	7186	6915	6479
Keskmine tulemus	69,9	69,3	72,0	68,6	72,0	67,5	66,7	63,8	70,0
Standard-hälve	15,2	15,8	15,5	16,1	16,3	21,0	22,0	20,9	21,5
Madalaim tulemus	0	0	6	6	10	0	1	1	4
Kõrgeim tulemus	100	99	99	100	99	100	100	99	100

Tabelist on näha, et eksaminandide hulk on pidevalt vähenenud. Eksaminandide hulga märkimisväärne kasv 2014. aastal tuleneb sellest, et siis muutus võõrkeele eksam gümnaasiumi lõpetamisel kohustuslikuks. Pärast 2014. aastat on eksaminandide arv taas kahanema hakanud, sest esiteks gümnaasistide üldarv kahaneb ja teiseks on võõrkeele riigieksami sooritamise asemel õpilastel võimalus esitada võõrkeeleoskust tõendav rahvusvaheline tunnistus ning antud võimalust kasutab igal aastal üha suurem hulk õpilasi.

Keskmissi tulemusi kõrvutades tuleks kindlasti arvestada seda, et 2014.–2017. aasta eksamite keskmissi tulemusi ei saa otseselt varasemate aastate keskmistega võrrelda, sest tegemist on varasematest eksamitest erineva, uues formaadis kahetasemelise (B1/B2) eksamiga.

Tabel 3. 2017. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine keeletasemete kaupa

Saavutatud tase	Eksaminandide hulk	Protsentuaalselt
B2 (75–100 punkti)	3399	52,5%
B1 (50–74 punkti)	1855	28,6%
Tase saavutamata (0–49 punkti)	1225	18,9%

2017. aastal sai inglise keele riigieksamil vähem kui 50 punkti 1225 õpilast (18,9%), mis tähendab, et neil jäi keeletase saavutamata. 1855 õpilast (28,6%) saavutas taseme B1 ja 3399 õpilast (52,5%) saavutas taseme B2.

Tabel 4. Inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine tasemetega 2014–2017

Tase	2014	2015	2016	2017
Saavutamata	21%	23%	26%	19%
B1	32%	32%	35%	29%
B2	47%	45%	38%	52%

Varasemate aastatega võrreldes kahanes nende eksaminandide hulk, kes ei saavutanud taset või saavutasid B1-taseme. B2-taseme saavutanute hulk aga kasvas märkimisväärselt. Võimalik, et põhjus peitub selles, et need õpilased, kes sel kevadel gümnaasiumi lõpetasid, teadsid juba 9. klassi lõpetamisel, et neil tuleb kolme aasta pärast sooritada kohustuslik võõrkeeleeksam ja saavutada B-tase. Ka näitab varasemate aastate statistika, et need õpilased, kes sel kevadel gümnaasiumi lõpetasid, sooritasid ka põhikooli inglise keele lõpueksami väga kõrgetele tulemustele.

Tabel 5. 2017. a inglise keele riigieksami tulemuste jagunemine sooti

Sugu	Hulk	Hulk (%)	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Mehed	2941	45,4	72,4	7	100	20,2	15%	27%	57%
Naised	3538	54,6	68,0	4	100	22,3	22%	30%	48%
Kokku	6479	100	70,0	4	100	21,5	19%	29%	52%

Kui võrrelda eksamitulemusi sugude lõikes, on näha, et eksaminandide hulgas oli 45,4% noormehi ja 54,6% neide. Tabelist on näha, et sarnaselt eelmiste aastatega sooritasid noormehed eksami neidudest paremini: noormeeste keskmine tulemus oli 72,4 ja neidudel 68 punkti. 27% noormeestest ja 30% neidudest saavutas eksamil B1-taseme. B2-taseme saavutas 57% noormeestest ja 48% neidudest. Kui 15% noormeestest ei õnnestunud üldse keeletaset saavutada, siis tüdrukute hulgas oli selliseid eksaminande 22%.

Tabel 6. 2017. a inglise keele riigieksami tulemused maakonniti

Maakond	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Harju maakond	2636	70,3	5	100	21,5	19%	28%	53%
Hiiu maakond	35	72,5	30	96	18,1	14%	26%	60%
Ida-Viru mk	469	56,7	8	99	22,5	39%	33%	28%
Jõgeva maakond	131	64,3	11	98	23,3	24%	36%	40%
Järva maakond	164	69,5	4	98	20,4	16%	32%	51%
Lääne maakond	172	72,1	13	98	20,3	18%	29%	53%

Maakond	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	Tase saavutamata	B1	B2
Lääne-Viru mk	299	70,5	11	98	19,8	16%	31%	53%
Põlva maakond	100	69,2	11	95	22,7	21%	25%	54%
Pärnu maakond	441	72,1	8	98	19,0	15%	29%	56%
Rapla maakond	180	67,9	13	96	22,0	20%	31%	49%
Saare maakond	200	71,4	10	97	21,0	16%	28%	56%
Tartu maakond	1077	75,7	8	100	19,2	12%	24%	64%
Valga maakond	126	65,1	14	96	21,6	27%	34%	39%
Viljandi mk	237	68,8	10	99	22,3	21%	30%	49%
Võru maakond	150	68,2	11	99	22,9	23%	28%	49%
Märkimata	62	67,3	18	98	20,0	23%	34%	44%
Kokku	6479	70,0	4	100	21,5	19%	29%	52%

Sarnaselt varasemate aastatega oli kõige rohkem inglise keele riigieksami tegijaid Harjumaal (2636) ja Tartumaal (1077). Ehkki maakondade keskmised tulemused ei ole täiesti võrreldavad, kuna eksaminandide hulk maakondades erineb kordades (nt. Hiiumaal oli 35 ja Harjumaal 2636 eksaminandi), olid üle üldise keskmise (70,0) Tartumaa (75,7), Hiiumaa (72,5), Läänemaa (72,1), Pärnumaa (72,1), Saaremaa (71,4), Lääne-Virumaa (70,5) ja Harjumaa (70,3) õpilaste keskmised tulemused. Tabelist hakkab selgelt silma, et Tartu maakonna eksaminandide tulemused olid teiste maakondade eksaminandide tulemustest märkimisväärselt kõrgemad.

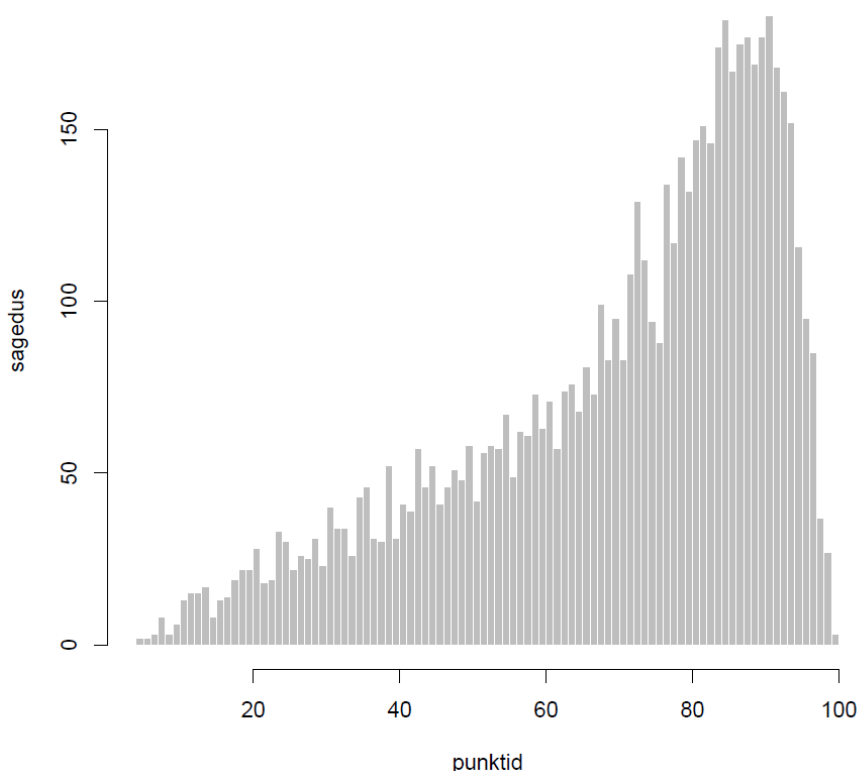
Tabel 7. 2017. a inglise keele riigieksami tulemused koolitüübiti

Koolitüüp	Hulk	Keskm	Min	Max	St. hälve	B1	B2	Tase saavutamata
Gümnaasium	6060	70,0	4	100	21,5	28%	54%	18%
Kutseõppeasutus	357	59,2	8	95	20,0	41%	30%	29%
Märkimata	62	62,2	18	98	20,0	34%	44%	23%
Kokku	6479	70,0	4	100	21,5	29%	52%	19%

Koolitüübi järgi olid eksaminandid valdavalt gümnaasiumilõpetajad (tervelt 93,5% eksaminandide koguhulgast). Nende keskmine tulemus oli 70,0 punkti, kutseõppeasutuste lõpetajatel aga 59,2 punkti. Ka on tabelist näha, et enamik (82%) gümnaasiumide abiturientidest saavutas kas B1- või B2-taseme, samas kui kutseõppeasutuste õpilaste hulgas oli sama näitaja märkimisväärselt madalam (71%). Erinevus tuleneb sellest, et gümnaasiumides on enamasti inglise keele õppe maht tunduvalt suurem kui kutseõppeasutustes.

Tabelitest on näha, et 62 eksaminandi kohta polnud maakonda ega koolitüüpi märgitud. Nende puhul oli tegemist eksaminandidega, kes olid gümnaasiumi mõnel varasemal aastal lõpetanud ja polnud inglise keele riigieksamit sooritanud või soovisid selle uuesti teha.

Joonis 1 annab üldise ülevaate 2017. aasta inglise keele riigieksami tulemuste jagunemisest.

Jooniselt on näha, et eksam oli enamikule eksaminandidest jõukohane, suurele osale aga pigem kerge. Väga suur osa õpilastest saavutas tulemuse, mis jäi 80 ja 95 punkti vahele.

3. Riigieksamitöö osade analüüs

Järgnevalt vaatleme 2017. aasta inglise keele riigieksami tulemusi eksamitöö osade kaupa, et teha kindlaks, millised osad valmistasid õpilastele raskusi ja millised mitte.

Tabel 8. 2017. a inglise keele riigieksami eksamiosad võrdluses

Osa	Keskmine	Sooritus-protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kirjutamine	16,3	65,1%	0	25	5,0
Kuulamine	16,6	66,2%	0	25	6,4
Lugemine	21,5	71,6%	0	30	7,3
Rääkimine	15,7	78,5%	0	20	4,5

Tabelist on näha, et kõige keerulisemaks osutus eksaminandide jaoks sarnaselt varasematele aastatele kirjutamisosa (sooritusprotsent 65,1). Suulise osa sooritusprotsent 78,5 ja standardhälve 4,5 näitavad, et kõige sarnasemaid ja kõrgemaid tulemusi saadi just selles osas. Eksami kirjalikus osas oli kõige kõrgem sooritusprotsent sel aastal lugemisosas (71,6).

Tabel 9. Inglise keele riigieksamitöö osade keskmised tulemused aastatel 2014–2017

Eksamiosa	Aasta	Keskmine sooritusprotsent	Standardhälve
Kirjutamine	2014	59,6%	5,1
	2015	62,9%	5,2
	2016	58,0%	5,0
	2017	65,1%	5,0
Kuulamine	2014	68,0%	6,4
	2015	64,3%	6,9
	2016	63,4%	6,0
	2017	66,2%	6,4
Lugemine	2014	65,3%	7,2
	2015	62,6%	7,7
	2016	60,1%	7,3
	2017	71,6%	7,3
Suuline osa	2014	79,5%	4,3
	2015	80,1%	4,3
	2016	76,9%	4,7
	2017	78,5%	4,5

Viimase nelja aasta lõikes on eksamiosade sooritus varieerunud, jäädes valdavalt 60 ja 70 protsendi vahele. Tabelist on näha, et kirjutamisosa sooritusprotsent on kahel aastal jäänud veidi alla 60, see aga ei ole statistiliselt oluline erinevus. Varasemate aastatega võrreldes on märkimisväärselt kasvanud lugemisosas sooritusprotsent. Võimalik, et põhjus peitub jällegi selles, et eksaminandid on lugemisosas kasutatavate ülesandetüüpidega tuttavad. Sama näitab ka kirjutamisosa kõrge keskmine tulemus. Varasematel aastatel on olnud probleemiks suulise osa objektiivne hindamine. Suulise osa intervjuusid hinnatakse nimelt koolides ja suulise osa tulemus on läbi aastate olnud teiste eksamiosade tulemustest märkimisväärselt kõrgem. Selline suur erinevus osade keskmistes tulemustes ei ole aga üldiselt loogiline. Alates 2016. aasta kevadest kehtib üldine suulise eksami salvestamise nõue. 2016. aasta keskmine tulemus oli veidi madalam kui varasematel aastatel, ent sel aastal kasvas suulise osa keskmine veidi ning püsib siiski märkimisväärselt üle 70% ega ole teiste osaoskuste tulemustega kooskõlas.

3.1 Kirjutamisosa

Kirjutamisosa koosnes 2017. aastal kahest ülesandest kogupikkusega 320 sõna (1. ülesande sõnade hulk 120; 2. ülesande sõnade hulk 200). Kirjutamisosa täitmiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Kirjutamisosa eest oli võimalik saada maksimaalselt 25 punkti. Antud osa hindasid vastava väljaõppe saanud hindajad. Iga töö hindas kaks hindajat. Kui kahe hindaja punktide vahe oli suurem kui 5 punkti, läks eksamitöö kolmandale hindamisele.

Kirjutamisosa esimene ülesanne oli (pool)ametlik kiri (*letter*). Eksaminandidel tuli kirjutada kaebekiri veebipoe klienditeenindusse ning avaldada ostetud riiete üle rahulolematust ja nõuda lahendust. Alustekstiks oli lühike olukorra kirjeldus ja kolm alapunkti aspektide kohta, millega eksaminand rahule ei jäänud. Kirja hinnati kolme kriteeriumi põhjal: ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*) ja grammatika (*grammar*). Iga aspekti eest oli võimalik saada maksimaalselt 3 punkti.

Kirjutamisosa teine ülesanne on traditsiooniliselt kas essee (*essay*) või aruande (*report*) kirjutamine. Sel kevadel oli kirjutamisosa teine ülesanne aruanne ning eksaminandidel tuli analüüsida tabelit, mis illustreeris seda, millised olid 2016. aastal gümnaasiumilõpetajate edasised plaanid ja millised olid pärast kooli lõpetamist nende tegelikud valikud. Eksaminandidel tuli andmeid analüüsida, leida kaks kõige suuremat erinevust plaanide ja tegelikkuse vahel ning tuua välja erinevuste võimalikud põhjused. Aruannet hinnati nelja kriteeriumi põhjal: ülesande täitmine (*task completion*), teksti ülesehitus (*organisation*), sõnavara (*vocabulary*) ning grammatika (*grammar*). Iga kriteeriumi eest oli võimalik saada maksimaalselt 4 punkti.

Tabel 10. 2017. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kirjutamisosa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kiri	6,4	71,2%	0	9	1,8
Aruanne	9,9	61,8%	0	16	3,4
Kokku	16,3	65,1%	0	25	5,0

Tabelist on näha, et kirjutamisosa ülesannetest osutus aruande kirjutamine raskemaks kui kirja kirjutamine. Varasematel aastatel on samuti selgunud, et aruande kirjutamine valmistab õpilastele üldiselt suuremaid raskusi kui essee kirjutamine. 2016. aasta eksamil oli esimese ülesande keskmine sooritusprotsent 61,9 ning teise

kirjutamisülesandena kasutati samuti aruannet (sooritusprotsent 55,8). Eelmise aastaga võrreldes on mõlema ülesande keskmised sooritusprotsendid märkimisväärselt kasvanud. See näitab, et 2017. aasta eksaminandide üldine tase inglise keeles oli kõrgem kui 2016. aasta eksaminandidel.

Tabel 11. 2017. a inglise keele riigieksami kirjutamisosa tulemused hindamisaspektide kaupa

Aspektid	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Kiri: ülesande täitmine	2,2	72%	0	3	0,8
Kiri: sõnavara	2,1	71%	0	3	0,6
Kiri: grammatika	2,1	70%	0	3	0,7
Aruanne: ülesande täitmine	2,4	60%	0	4	1,1
Aruanne: teksti ülesehitus	2,6	66%	0	4	1,1
Aruanne: sõnavara	2,5	62%	0	4	0,9
Aruanne: grammatika	2,4	59%	0	4	0,9

Kirja puhul olid kõigi kolme aspekti tulemused võrdlemisi sarnased (70-72%). Aruande puhul saadi kõrgeim keskmine teksti ülesehituse (66%) eest ning kõige rohkem kaotati punkte grammatikavigade pärast (59%).

Eksamitöid lugedes ja analüüsid hakas silma, et suur osa õpilastest ei võta enne kirjutama asumist aega, et tööjuhendisse süveneda ja oma tööd planeerida. Nii võib jääda aga osa ülesandest täitmata või kirjutatakse päheõpitud reegleid järgides midagi sellist, mida tööjuhise üldse ei nõua. Mõlema ülesande tööjuhendis olid olulised osad alla joonitud, ent tihti jäeti kirjas mõni aspekt mainimata või pakuti välja ebaloogilisi lahendusi kokkuleppele jõudmiseks. Aruandes kirjutasid õpilased tihti kokkuvõttesse soovitusi, ehkki tööjuhises polnud öeldud, et peaks mingeid soovitusi andma.

Kirju lugedes selgus, et õpilased ei arvestada kirja lugejaga. Oluline on kirjutada nii, et oleks selge, miks kirjutatakse ja mida täpselt soovitakse. Kui lugeja peaks oma vastuses kõike veel kord üle täpsustama hakkama, ei ole ülesanne ilmselt kuigi hästi täidetud.

Aruandeid lugedes hakkas silma, et õpilastel on mõnikord probleeme etteantud andmete analüüsimisega ja nende põhjal järelduse tegemisega. Aruande puhul tuleks samuti lähtuda lugejast ja kirjutada nii, et tekst oleks selgelt ja loogiliselt struktureeritud, et lugejal oleks lihtne vajalikku infot kiiresti leida. Kui lugeja peab aruannet lugedes pidevalt pingutama, et teksti mõtet järgida, ei ole tegemist hea aruandega. Lugejat aitab palju see, kui tekst on loogiliselt lõikudesse jagatud. Ehkki aruandes ei ole alapealkirjade kasutamine kohustuslik, näitab eksamitööde analüüs, et alapealkirjad aitavad tihti teksti selgemalt struktureerida.

Kahtlemata on oluline, et aruande tööjuhendis esitatud info leiaks kasutust. Kui tööjuhend sisaldab numbrilist infot, peab aruandes neid numbreid ka kasutama. Kahjuks esines päris palju selliseid töid, kus räägiti väga üldiselt tööjuhendis mainitud valikutest, kuid ei kasutatud mitte ühtegi numbrit, et oma väiteid illustreerida. Ka esines endiselt juhtumeid, kus aruande asemel kirjutati hoopis kiri või essee.

Kirjutamisosa silmas pidades tuleb märkida, et mõnikord näevad hindajad palju vaeva õpilaste käekirja lugemisega, seega tuleks eraldi tähelepanu pöörata sellele, et tekstid (ja ka vastused teistes eksamiosades) oleksid kirjutatud võimalikult selgelt.

3.2 Kuulamisosa

2017. aasta inglise keele riigieksami kuulamisosa koosnes viiest ülesandest, milles oli kokku 40 üksikküsimust. Kuulamisosa täitmiseks oli eksaminandidel aega 40 minutit. Kõik kuulamistekstid olid autentseid ning stuudios loeti sisse ainult juhised, kuidas ülesannet täita.

Esimeses ülesandes (9 üksikküsimust) pidi kuulatud teksti põhjal lõpetama laused (*gap-filling*). Kuulatud tekstis rääkis ülikooli õppejõud internetis kehtivast etiketist. Erinevalt ülejäänud tekstidest kuulsid õpilased esimest teksti ainult ühe korra. Teises ülesandes (6 üksikküsimust) kuulati lühikesi arvamusalaldusi tööpuuduse kohta Ameerika Ühendriikides ning eksaminandidel tuli sobitada kuulatud arvamused esitatud teemadega (*multiple matching*). Kolmandas ülesandes (9 üksikküsimust) tuli ajaloost rääkiva teksti põhjal täita valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Neljas ülesanne (7 üksikküsimust) koosnes lühikestest tehnoloogiateemalistest vastustest etteantud küsimustele ja eksaminandidel tuli kuuldu põhjal iga vastus õige küsimusega kokku sobitada (*multiple matching*). Viimaseks tuli jällegi lahendada avatud lüngaga ülesanne (*gap-filling*), mis koosnes 9 üksikküsimusest ja põhines intervjuul blogijaga. Kuulamisosa hinnati objektiivselt ning iga üksikküsimuse kaal oli 0,625 punkti. Maksimaalselt andis kuulamisosa kokku 25 punkti.

Statistiline analüüs näitas, et kuulamisosa kõik ülesanded eristasid hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid võrdlemisi kõrged ning jäid valdavalt 0,5 ja 0,8 vahele.

Tabel 12. 2017. a inglise keele riigieksami kuulamisosa tulemused ülesannete kaupa

Kuulamisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	3,4	61,1%	0	5,625	1,8
Ülesanne 2	2,4	64,4%	0	3,75	1,2
Ülesanne 3	4,0	70,6%	0	5,625	1,2
Ülesanne 4	3,0	68,6%	0	4,375	1,3
Ülesanne 5	3,7	66,5%	0	5,625	1,9
Kokku	16,6	66,2%	0	25	6,4

Kõige lihtsamaks osutus valikvastustega ülesanne (70,6%) ning kõige keerulisemaks esimene ühe kuulamisega lünkade täitmine (61,1%). Keeletestides soovitatakse kasutada ühe kuulamisega ülesandeid sel põhjusel, et ka päriselus tuleb tihti ette olukordi, kus pole võimalik infot kaks korda kuulata või üle küsida.

Töid analüüsid hakkas silma, et endiselt esineb mõningaid probleeme tööjuhendite järgimisega. Kuulamisülesannetes on alati kirjas, mitu sõna võib lünka kirjutada, kuidas tuleks märkida õige vastus või mitu vastusevarianti peaks üle jääma. Lünkade täitmisel ületatakse aeg-ajalt kehtestatud maksimaalne sõnade arv. Sobitamisülesannetes pakuvad eksaminandid mõnikord üht ja sama tähte vastuseks mitmes kohas, ehkki see ei ole kõikides ülesannetes lubatud. Valikvastustega ülesannete puhul on õnneks viimastel aastatel hakatud rohkem tööjuhendit järgima ja õige vastus märgitakse enamasti linnukesega, nagu tööjuhend ette näeb.

Kuna kuulamisosas tuleb õpilastel samaaegselt kuulata ja kirjutada, on väikesed kirjavead vastustes lubatud ning nende eest punkte ei vähendata. Kui sõna kirjutatakse aga selliselt, et tekib uus hoopis teise tähendusega sõna, loetakse vastus valeks (nt. kui õige vastus on „cold“, aga õpilane kirjutab „gold“, on tegemist vale vastusega). Sarnase näite võib tuua ka tänavuselt eksamilt, kus kirjutati viiendas kuulamisülesandes ühe küsimuse vastuseks tihti „his own hear“ ehkki õige vastus oli „his own hair“.

Ülesannetes, kus tuleb lünki täita või lauseid lõpetada, on suureks probleemiks see, et lünka kirjutatakse tekst, mis on lünga ees juba kirjas, ainult osa vastusest või midagi sellist, mis grammatiliselt lausesse üldse ei sobi. Abiks oleks ehk see kui õpilased oma laused enne töö esitamist veel kord läbi loeksid ja veenduksid, et nende vastusega koos moodustub lause, millel on ka mõte. Eksamivihikutele märgitud eksami lõpuaegade analüüs näitab, et eksaminandidel peaks olema piisavalt aega oma töö veel enne esitamist üle vaadata, sest suurem osa eksaminandidest lõpetab töö 10–15 minutit enne ettenähtud lõpuaega.

3.3 Lugemisosa

2017. aasta inglise keele riigieksami lugemisosas tuli eksaminandidel lugeda kuut teksti ning lahendada nende juurde kuuluvad seitse ülesannet. Üksikküsimusi oli lugemisosas 60, iga õige vastus andis 0,5 punkti, kokku seega 30 punkti. Tekstide kogupikkus oli ca 2500 sõna ning ülesannete sooritamiseks oli õpilastel aega 90 minutit. Lugemisosa lühemate tekstidega kontrolliti pigem õpilaste keeleteadmisi ja tekstisiseste seoste mõistmist, pikemate tekstiga aga lugemiskust (teksti detailset mõistmist, tekstist valikulise info leidmist, teksti peamisest mõttest arusaamist, kaudselt esitatud infost arusaamist).

Esimeses ülesandes tuli õpilasel teksti põhjal valida valikvastustega küsimustele (*multiple choice*) õiged vastused. Ülesanne koosnes 9 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4,5 punkti. Tekst võrdles tänaseid teismelisi 60-ndate teismelistega. Teine ülesanne (8 üksikküsimust, maksimaalselt 4 punkti) oli ookeanide plastireostusest rääkival pikemal tekstil põhinev valikvastustega ülesanne (*multiple choice*). Kolmas ülesanne koosnes neljast tekstist, milles kirjeldati koduste tööde andmise poliitikat eri riikide koolides, ja 10 küsimusest ning andis maksimaalselt 5 punkti. Tegemist oli sobitamisülesandega (*multiple matching*), kus eksaminandil tuli sobitada küsimused tekstidega. Neljas ülesanne (9 üksikküsimust, maksimaalselt 4,5 punkti) põhines tekstil, milles räägiti sellest, kuidas seentest saab mööblit valmistada, ning õpilastel tuli moodustada etteantud sõnadest õigeid vorme. Viiendas ülesandes oli kasutatud teksti hambaravi ajaloo ja tulevikuarengute kohta. Teksti põhjal tuli lahendada kaks ülesannet, mis olid mõlemad sobitamisülesanded (*multiple matching*). Esiteks tuli õpilasel sobitada eemaldatud fraasid lausetega ning teiseks leida tekstis kasutatud sõnade definitsioonid. Esimene ülesanne koosnes 8 üksikküsimusest, mille eest oli võimalik saada maksimaalselt 4 punkti ja teine 7 üksikküsimusest (kokku maksimaalselt 3,5 punkti). Viimases ülesandes tuli õpilastel täita tekstis olevad lüngad sobivate sõnadega (*open gap-filling*). Ülesanne põhines naermise kohta tehtud uuringuid kirjeldaval lühikesel tekstil, koosnes 9 üksikküsimusest ning andis maksimaalselt 4,5 punkti.

Tabel 13. 2017. a inglise keele riigieksami lugemisosa tulemused ülesannete kaupa

Lugemisosa	Keskmine	Sooritusprotsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesanne 1	3,3	73,2%	0	4,5	1,1
Ülesanne 2	3,2	81,0%	0	4,0	0,9
Ülesanne 3	4,0	79,6%	0	5,0	1,1
Ülesanne 4	2,9	64,6%	0	4,5	1,4
Ülesanne 5.1	2,6	64,9%	0	4	1,3
Ülesanne 5.2	2,5	70,2%	0	3,5	1,2
Ülesanne 6	3,0	67,1%	0	4,5	1,5
Kokku	21,5	71,6%	0	30	7,3

Lugemisosas olid esindatud sellised ülesandetüübid, mida kasutatakse rohkelt inglise keele õpikutes ning mida on ka varasematel aastatel eksamil kasutatud. Tabelist on näha, et kõige keerulisemaks osutusid lünkadesse sobivate sõnade leidmine (64,6%) ja kaheosalise pikemal lugemistekstil põhineva ülesande esimene pool, kus tuli tekstist eemaldatud fraasid sinna tagasi sobitada. Kõige lihtsamaks osutus pikk valikvastustega ülesanne (81,0%).

Lugemisosas ei ole kirjavead lubatud, seega tuleks lugemisülesannete vastuseid kirjutades õigekirjale eraldi tähelepanu pöörata. Pikemates lugemisülesannetes teevad õpilased tihti enda jaoks lühikesi märkmeid või joonivad tekstilõike alla. Märkmete tegemine ja teksti allajoonimine on lubatud, kui see aitab õpilastel paremini õiget vastust leida. Eksaminandidel tuleks vaid jälgida, et märkmeid ei satuks vastuse kirjutamiseks mõeldud alale ja et vastus oleks kirjutatud võimalikult selgelt, et ka hindaja sellest aru saaks. Ka tuleks jälgida, et vastus oleks üheselt mõistetav. Mõningatel juhtudel on õpilased kirjutanud näiteks mitu vastust ja siis neist osa maha tõmmanud või ära sodinud. Kuna korrektuurivahendite kasutamine ei ole eksamil lubatud, tuleks vea tegemisel vale vastus selgelt maha tõmmata ja õige vastus selle kõrvale või kohale kirjutada. Kui õpilane kirjutab mitu vastust, millest üks on õige, aga teised valed, loetakse vastus ikkagi valeks.

Statistiline analüüs näitas, et lugemisosa kõik ülesanded eristasid väga hästi tugevamaid ja nõrgemaid eksaminande, sest kõikide üksikküsimuste eristusindeksid olid üsnagi kõrged ning jäid valdavalt 0,4 ja 0,7 vahele.

Nii kuulamis- kui lugemisosas esines üksikuid juhtumeid, kus eksaminand oli osa vastustest kirjutanud hariliku pliiatsiga. See aga ei ole eksamil lubatud. Probleemide vältimiseks tuleks kindlasti järgida eksami läbiviimisjuhendit ja kasutada ainult musta või sinist tindi- või pastapliiatsit.

3.4 Suuline osa

Riigieksami suuline osa toimus viiel päeval ja iga päeva jaoks oli koostatud samu üldisi teemasid esindav eksamikaartide komplekt (kokku 50 pildipaari ja 50 monoloogiteemat). Suulise väljendusoskuse eksamiosa koosnes 2017. aastal sarnaselt varasematele aastatele kahest ülesandest, millest esimene oli etteantud pildipaari kirjeldamine, võrdlemine ja vastandamine kahe minuti jooksul ning intervjuuerija küsimustele vastamine ning teine väitel põhinev monoloog (nt „Mõned inimesed arvavad, et kõik loomaaiad tuleks sulgeda. Miks nad nii arvavad? Kas nõustud nendega? Põhjenda.“). Monoloog kestab kaks minutit ja annab ülevaate eksaminandi arutlusoskusest. Seejärel toimub jällegi diskussioon eksamikaardil toodud üldisel teemal, mille käigus demonstreerib eksaminand õpetaja esitatud küsimustele vastates oma spontaanset keelekasutust.

Kogu suulise väljendusoskuse eksamiosa hinnati koolides ühtse hindamisskaala alusel. Hinnatavateks aspektideks olid ülesande täitmine (*task completion*), sõnavara (*vocabulary*), grammatika (*grammar*) ning hääldus ja soravus (*fluency and pronunciation*). Iga aspekti eest võis saada maksimaalselt 5 punkti, suulise osa eest kokku maksimaalselt 20 punkti.

Tabel 14. 2017. a inglise keele riigieksami suulise osa tulemused hindamisaspektide kaupa

Rääkimisosa	Keskmine	Sooritus- protsent	Miinumum	Maksimum	St. hälve
Ülesande täitmine	4,1	82,0%	0	5	1,2
Sõnavara	3,9	78,0%	0	5	1,2
Grammatika	3,6	72,0%	0	5	1,3
Hääldus ja soravus	4,1	82,0%	0	5	1,2
Kokku	15,7	78,5%	0	20	4,5

Tabelist on näha, et kõige kõrgemalt hinnati õpilaste hääldust ja soravust (82%) ja ülesande täitmist (82%) ning kõige rohkem kaotasid õpilased punkte grammatika aspekti alt (72%). Kuna ka 2017. aastal oli suulise osa intervjuude salvestamine kohustuslik, on jätkuvalt võimalik kontrollida, kas kõik õpilased sooritasid eksami suulise osa sarnastes tingimustes. Sel aastal kuulati üle 10% salvestatud intervjuudest ning saadud info põhjal valmib eraldi suulise osa analüüs.

4. Rahvusvahelised eksamid

Sarnaselt varasematele aastatele oli ka 2017. aasta kevadel neil õpilastel, kel oli olemas mõne rahvusvahelise eksami tunnistus, võimalus inglise keele riigieksamile mitte registreeruda. Kokku oli selliseid õpilasi 861.

Tabel 15. 2017. a kevadel esitatud rahvusvahelised tunnistused

	B1	B2	C1	C2	Kokku
CAE	0	47	362	192	601
CPE	0	0	0	11	11
FCE	20	42	6	0	68
PTE General	0	6	1	0	7
PET	2	0	0	0	2
TOEFL	1	7	10	0	18
IELTS	16	92	44	2	154
Kokku	39	194	423	205	861

Rahvusvahelise tunnistuse esitanud õpilaste hulk on igal aastal jõudsalt kasvanud. 2014. aastal esitati 272 ja 2015. aastal 457 ning 2016. aastal 671 rahvusvahelist tunnistust. Ehkki õppekava näeb ette, et õpilane peab saavutama gümnaasiumi lõpuks B-keeleskustaseme kahes võõrkeeles, esitas 423 õpilast inglise keeles C1-taset tõendava ja 205 õpilast koguni C2-taset tõendava rahvusvahelise tunnistuse.

Tabel 16. Eksaminandide tulemused inglise keeles keeleskustasemete kaupa

	Hulk	Tase saavutamata	B1	B2	C1	C2
Riigieksam	6479	1225	1855	3399	-	-
Rahvusvahelised tunnistused	861	-	39	194	423	205
Kokku	7340	1225	1894	3593	423	205
Protsentuaalselt	100%	16,7%	25,8%	48,9%	5,8%	2,8%

Tabelist on näha, et liites riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused, ei saavuta 16,6% eksaminandidest inglise keeles vähemalt B1-taset, 74,8% eksaminandidest on B-tasemel ja 8,6% C-tasemel.

5. Kokkuvõtteks

2017. aasta kevadel viidi neljandat korda läbi uue õppekava alusel koostatud Euroopa keeleõppe raamdokumentidega tihedamalt seotud kahetasemeline (B1/B2) inglise keele riigieksam, milles kasutati varasematelt eksamitelt tuttavaid ülesandetüüpe.

Viimasele neljale aastale tagasi vaadates, on näha, et üldiselt on uuenenud süsteem hästi vastu võetud. Rahvusvahelisi tunnistusi esitatakse igal aastal üha rohkem ning uues formaadis riigieksamiga on ära harjutud. Sel aastal sooritasid eksami õpilased, kes teadsid põhikooli lõpetades ja gümnaasiumisse astudes, millistel tingimustel nad 12. klassi lõpetavad. Seda on selgelt näha ka tänavusi varasemate aastatega võrreldes kõrgemaid eksamitulemusi vaadates.

Kuna võõrkeeleeksam on gümnaasiumi lõpetamisel kohustuslik, annavad kevadise riigieksami tulemused ja esitatud rahvusvahelised tunnistused suhteliselt realistliku pildi Eesti eksaminandide inglise keele oskusest. Ehkki inglise keelt õpitakse enamasti esimese võõrkeelena, milles õpilased peaksid gümnaasiumi lõpuks jõudma B2-keeleoskustasemele, selgub siiski, et koguni 42,5% õpilastest seda taset kahjuks ei saavuta.

Kui varasematel aastatel võis üheks probleemkohaks pidada suulise osa tulemuste objektiivsust, sest suulise osa intervjuude hindamine toimub koolides, siis sel aastal oli teist aastat suulise osa salvestamine kohustuslik ning jätkuvalt on võimalik analüüsida, kuidas koolides suulise osa intervjuusid läbi viiakse. Eelmise aasta analüüsist selgus, et osa intervjuueerijatest järgib täpselt suulise osa läbiviimisjuhendit ja käsikirja, osa aga ei pööra kehtestatud reeglitele erilist tähelepanu ning sellest tulenevalt sooritavad eksaminandid eksami suulise osa erinevates tingimustes. Eelmise aasta suulise osa intervjuueerijate/hindajate koolitustel pöörati tähelepanu just intervjuu läbiviimisele, sest hindamise standardiseerimisel ei ole enne mõtet, kui eksaminandid ei soorita eksamit sarnastes tingimustes.